

KASVATUS- JA OPETUSLAUTAKUNTA

Merkittävimmät talouden poikkeamat

Peruspalvelujen valtionosuuden kotikuntakorvaukset ovat talousarviossa 948 000 € ja toteuma tulee olemaan 1 114 700 €, joten kulut ylittyvät 166 700 €. Tasausmaksuun (entinen eläkemenoperusteinen maksu, ei perustu palkkoihin, pakollinen kustannus) on talousarviossa varattu 303 000 € ja toteuma tulee olemaan n. 886 900 €, joten kulut ovat ylittymässä 583 900 €.

Varhaiskasvatuksen sekä koululaisten aamupäivä- iltapäivätoiminnan sijaiskustannukset ovat kohonneet viimeisten vuosien aikana merkittävästi. Lisäksi on käytetty Sarastia-henkilöstövuokrausta. Syinä lisääntyneisiin kustannuksiin ovat mm. koronavuodesta opitut ohjeet poissaoloista flunssaoireisena sekä varhaiskasvatuksen lainsäädännön muutokset henkilöstömitoituksissa lapsiryhmissä. Lisäksi ulkopuolisia sijaisia on vaikea saada muiden kaupunkiseudun kuntien ollessa samassa tilanteessa. Haastavaa tilannetta hallittavasti helpottamaan on valmistelussa 1.8.2023 lähtien sijaispooli varhaiskasvatuksen ja aamu- ja iltapäivätoiminnan haastavaan tilanteeseen.

Varhaiskasvatuksen asiakasmaksulaki muuttui 1.3.2023 alkaen. Tulorajat nousivat merkittävästi, joka tarkoittaa sitä, että yhä suuremmilla tuloilla perhe maksaa varhaiskasvatuksesta vähemmän, tai ei ollenkaan. Lempäälän varhaiskasvatuksen asiakasmaksutuottojen osalta lakimuutos tuotti 0 maksua maksavien kasvun 25 % prosentista 39 % prosenttiin. Maksutuotot maaliskuussa 2023 olivat 87,94 % prosenttia elokuun 2022 tuotoista, vaikka lapsimäärä on ollut elokuussa 2022 14 % pienempi, maaliskuun 2023 lapsilukuun nähden.

Lempäälän kotihoidontuen kuntalisäpilotin 1.8.2023–31.5.2024 valmistelu käynnistyi kasvatus- ja opetuslautakunnan päättämien kriteereiden ja kunnanvaltuuston myöntämän määrärahan 230 000 € myötä. Määräaikaan mennessä pilottiin ilmoitettiin 205. Pilottiin hyväksyttiin 197 ehdot täyttävää perhettä. Hyväksytyissä perheissä on 270 lasta, joista alle 3-vuotiaita on 220 lasta, eli 81,5 %. Perheet vahvistavat osallistumisensa 15.5.2023 mennessä. Pilotin aikana perheitä osallistetaan monipuolisesti tutkimukselliseen seurantaan ja vaikuttavuuden arviointiin.

Vammaisten lasten loma-aikojen hoidosta on laadittu sopimus Pirkanmaan hyvinvointialueen kanssa siten, että Lempäälän kunta järjestää ja kustannuksista vastaa Pirha. Sopimus mahdollistaa koulunkäynninohjaajien kesäajan työskentelyn (ei lomautuksia).

Sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan havainnot

Sisäisen valvonnan osalta on laadittu ja tarkennettu yhteistyössä hallintoprosessin kanssa muun muassa rekrytointiprosessia ja siihen liittyvää päätöksentekoa erityisesti koulujen osalta.

Eri ammattiryhmien tehtävänvaativuuden tasoja on päivitetty, jonka yhteydessä on myös tarkistettu nykytilanteeseen perustuvien tasojen vastaavuus maksettuihin palkkoihin.

HALLINTO JA ALUEELLISET PALVELUT, KASVATUS JA OPETUS

Hallinto ja alueelliset palvelut, kasvatus ja opetus vastaa palvelualueen yhteisten asioiden hoidosta ja koordinoinnista, lautakuntatyöskentelyn sujuvuudesta sekä yhteistoiminnasta muiden palvelualueiden ja prosessien kanssa. Uuden kunnan myötä korostuu sujuva yhdyspintatyö Pirkanmaan hyvinvointialueen kanssa. Lisäksi tehtävänä on tukea Lempäälän kuntastrategian jalkauttamista edesauttamalla tehtäväalueiden tavoitteiden toteutumista sekä hallinnon ja talouden sujuvaa hoitamista reagoimalla proaktiivisesti toimintaympäristön muutoksiin.

Lempäälän kunta järjestää perusopetuslain (21.8.1998/628) mukaista koululaisten aamu- ja ilta-päivätoimintaa peruskoulun ensimmäisen ja toisen vuosiluokan oppilaille sekä kolmannelta yhdeksänteen vuosiluokkien erityisen tuen piirissä oleville oppilaille. Toimintaan osallistuminen on vapaaehtoista ja maksullista

Lempäälän lukio on yleissivistävä, ylioppilastutkintoon johtava toisen asteen oppilaitos. Lukion tehtävänä on mahdollistaa opiskelijoilleen nykyaikainen ja korkeatasoinen koulutus pohja siten, että heillä on hyvät valmiudet jatko-opintoihin ja edelleen työelämään. Virta-kampus on moderni ja yhteisöllinen toisen asteen oppimisympäristö (Lempäälän lukio ja Tredun ammatillinen koulutus), jonka monipuolinen ja tulevaisuuteen suuntaava koulutustarjonta osaltaan mahdollistaa perusopetuksen jälkeisen koulutuksen ja sivistyksen omassa kunnassa.

Nokian, Pirkkalan, Lempäälän ja Vesilahden kuntien muodostama Pirkan opisto järjestää yleissivistävää ja harrastuksia tukevaa koulutusta sekä taiteen perusopetuksen opetuspalveluja neljään opiston jäsenkuntaan.

Teema	Talousarviota-voite	Mittari	Toteuma 30.4.	Tilan- nepäi- vitys
Palveluiden ja toiminnan kehittäminen	Lasten, nuorten ja perheiden palveluiden uudelleenmuotoilu osana sujuvaa yhdyspintatyötä Pirkanmaan hyvinvointialueen kanssa.	Lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelma sekä opiskeluhuoltosuunnitelma on päivitetty yhteistyössä Pirkanmaan hyvinvointialueen kanssa 11/2023.	Lempäälän kunnan opetuksen järjestäjän opiskeluhuoltosuunnitelma on valmistelussa uusien Opetushallituksen 1.8.2023 voimaan tulevien määräysten pohjalta. Käsittely kasvatus- ja opetuslautakunnassa on 6/2023. Lempäälän kunta on edustettuna alueellisen opiskeluhuoltosuunnitelman laadintatyöryhmässä. Kunnallinen hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen työryhmä vastaa lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelman laatimisesta.	Toteutuu

<p>Hyvinvoinnin ja terveyden edistäminen (Hyte)</p>	<p>Lempäälän lukion opiskelun tuki ja opinto-ohjaus ovat uuden lukion opetussuunnitelman tavoitteiden mukaisia ja seutukunnallisesti kilpailukykyisiä.</p>	<p>Lukion opinto-ohjaajalla ohjattavia maksimitaan 225 opiskelijaa.</p>	<p>Lempäälän lukiossa on 213 opiskelijaa / opinto-ohjaaja lukuvuonna 2023–2024. Lempäälän lukio saa Opetushallituksen lukiokoulutukselle suunnattua erityisavustusta, jonka käyttöaika päättyy 31.7.2024. Avustusta käytetään 0,5 opinto-ohjaajan palkkaa vastaaviin kuluihin.</p>	<p>Toteutuu</p>
---	--	---	--	---

OSAKE TOIMINTAMALLI

Lempäälä jatkaa vastuukuntana seudullisessa kasvatus- ja opetusalan osaamisen kehittämispalvelu Osakkeessa. Tampereen seudun Osake on Tampereen seudun kasvatus- ja opetusalan henkilöstön osaamisen kehittämisen palvelu, jota ohjaa ja rahoittaa Tampereen kaupunkiseudun kahdeksan kuntaa. Palvelua tarjotaan varhaiskasvatukseen, esi- ja perusopetuksen sekä lukiotoiminnan henkilöstölle. Palveluun voivat osallistua myös muut Pirkanmaan kunnat sekä yksityiset palveluiden tuottajat erillisestä korvauksesta.

Osakkeen talouskokonaisuus muodostuu 1) perustoiminnan budjetista, 2) valtionavustuksista, joita kohdennetaan hanketoimintaan sekä 3) seudullisesta oman rahoituksen oppimateriaali-hankkeesta.

Teema	Talousarviotavoite	Mittari	Toteuma 30.4.	Tilan- nepäi- vitys
Henki- löstö	Osakkeen perustoiminnan pääpaino koulutustarjonnassa, jossa toteutetaan 3000 koulutettavapäivää (1 ktp. = 6 h opiskelua / osallistuja). Koulutukset tuotetaan kustannustehokkaasti ja laadukkaasti.	Kustannustehokkuutta arvioidaan €/ktp, tavoite keskimäärin 100 €/ktp/hlö. Laadua arvioidaan ja kehitetään osallistujapalautteella, tavoite vähintään 3,5/5.	30.4.2023 mennessä tuotettu 1617 koulutettavapäivää. Tavoitteessa. Koulutettavapäivän keskimääräinen hinta 62 €. Tavoitteessa. Osallistujapalaute keskiarvo. 4,4/5,0. Tavoitteessa.	Toteutuu
Palveluiden ja toiminnan kehittäminen	Toiminnan profiiliin sopivan seudullisen kehittämisrahoituksen hakuprosessin edelleen kehittäminen. Valtionavustuksia haetaan aktiivisesti subventoimaan kuntaosuuksia sekä sellaiseen kuntien kehittämistyöhön, joka olisi joka tapauksessa tehtävä sekä sellaiseen kuntien kehittämistyöhön, joihin yksittäinen kunta ei pysty hakemaan avustusta.	Valtionavustushakemusten onnistumista arvioidaan vuosittain Hyvinvointipalveluiden kehittämisryhmässä, tavoite vähintään yksi uusi alkava seudullinen valtionavustusrahoitus vuosittain.	Ajalla 1–4/2023 haettujen valtionavustusten päätökset eivät ole vielä tulleet. Todennäköistä on, että vähintään yksi myönteinen rahoituspäätös tulee. Tavoitteessa.	Toteutuu

OPETUSPALVELUT

Esi- ja perusopetuksen tehtävänä on edistää lasten ja nuorten oppimista, kasvamista ja kehittymistä itseään, kanssaihmissiään ja ympäristöään arvostaviksi yhteiskunnan jäseniksi. Perusopetusta annetaan yleisopetuksena ja joustavana perusopetuksena. Oppimisen ja koulunkäynnin tukena annetaan tehostettua ja erityistä tukea lähtökohtaisesti muun opetuksen yhteydessä.

Lempäälän kunnan esi- ja perusopetuksen kouluverkossa on yksitoista koulua. Alakouluista (esi-6. lk.) kuusi on kyläkouluja ja neljä isoja alakouluja, Yläkouluja (7.–9. lk.) on kolme. Oppilaita on lukuvuonna 2022–2023 yhteensä 3 813, joista 7 on valmistavalla luokalla. Lukion opiskelijamäärä on 423.

Teema	Talousarviotavoite	Mittari	Toteuma 30.4.	Tilannepäivitys
Palveluiden ja toiminnan kehittämisen	Esi- ja perusopetuksen nivelvaiheyhteistyön kehittäminen ja keskinäisen vuoropuhelun tiivistäminen varhaiskasvatuksen kanssa, eheyttämään 5–6-vuotiaiden siirtymistä varhaiskasvatuksesta esiopetukseen.	Nivelvaiheyhteistyön vuosikellorunkoon suunnitellut tapaamiset ja koulutukset toteutuvat toimintavuoden aikana.	<p>Nivelvaiheyhteistyötä on kehitetty, jotta siirtyminen esiopetuksesta olisi mahdollisimman sujuvaa ja lapsen tuen tarpeet huomioivaa.</p> <p>Yhteisistä uusista toimintatavoista on yhteistyössä sovittu. Uusien toimintatapojen toimituutta on tarpeen tarkastella ja arvioida saatujen kokemusten perusteella. Tarpeen vaatiessa nivelvaiheeseen liittyvää toimintatapaa kehitellään jatkossa vielä paremmin toimivaksi. Yhteistä keskustelua aiheesta tarvitaan, jotta malli kehittyy vielä paremmin toimivaksi.</p> <p>Suurin osa tulevien esioppilaiden tiedoista on siirtynyt keväällä 2023 kouluihin hyvin, kehittämistä toiminnassa kuitenkin vielä on.</p>	<p>Toteutuu osittain</p>

<p>Palveluiden ja toiminnan kehittämisen</p>	<p>Esi- ja perusopetuksen digitaalinen ekosysteemi ja oppimistilanteissa tapahtuva teknologian käyttö tulevat luontevaksi osaksi esi- ja perusopetuksen arkea. Toiminnalla edistetään pedagogista toimintaa, joka suuntautuu laaja-alaisen osaamisen- sekä oppimisen osa-alueisiin.</p>	<p>Käytössä on riittävä määrä oppilaslaitteita, jotta opetussuunnitelman mukainen digitalisaatio voi toteutua. Suunnitelma 4.–9. luokkien oppilaiden laitehankinnasta pohjautuu 3-vuotissuunnitelmaan.</p>	<p>3-vuotissuunnitelman mukaisesti tuleva syksynä kunnan 4.- ja 7. -luokkalaisilla on omat laitteet käytössään. Elokuussa järjestetään Google-päivä, jolloin tulevat 4.luokkien luokanopettajat sekä kaikki yläkoulujen aineenopettajat koulutetaan Chromebookien käyttöön. Google, Atea ja Acer järjestävät Lempäälä-talossa tehostettua täsmäkoulutusta. Koulujen digi-tutorit jatkavat henkilökunnan opastamista arjessa ja kunnan digimentor tarjoaa matalan kynnyksen tukea sekä koordinoi pedagogiikan toteutumista.</p>	<p>Toteutuu osittain</p>
<p>Hyvinvoinnin ja terveyden edistäminen (Hyte)</p>	<p>Koulujen kerhotoiminta on säännöllistä ja monipuolista ja toimintaa on joka koululla.</p>	<p>Kerhotoimintaa järjestetään Harrastava koululainen-toiminnan puitteissa 1 000 oppilaalle lukuvuoden 2023–2024 aikana. Tavoitteen mukainen toiminta on pohjustettu ja aloitettu jo lukuvuonna 2022–2023.</p>	<p>Lukuvuoden 2022–2023 osalta Harrastava koululainen -kerhotoiminta päättyi huhtikuun loppussa. Toiminta käynnistyy jälleen syyslukukauden 2023 alussa. Hankevastaavan työajasta on noin kaksi päivää varattu Harrastava koululainen -kerhotoiminnalle lukuvuoden 2023–2024 aikana.</p> <p>Kerhojen ohjauksista lukuvuonna 2023–2024 on järjestetty kilpailutukset. Ohjaajavainnallat on tehty, ja ohjaajiksi on saatu ammattilaisia. Kerhot tulevat olemaan oppilaiden toiveiden mukaisia.</p> <p>Rehtorit käyvät hankevastaavan kanssa neuvottelut, jotka koskevat kerhojen ajankohtia sekä tilavarauksia. Tavoitteena on, että mahdollisimman moni kerho jatkuu kuten kaudella 2022–2023.</p>	<p>Toteutuu</p>

			<p>Oppilaiden harrastamattomuuden syitä on Harrastava koululainen -hankkeen kautta kartoitettu ja saatujen tulosten myötä on pyritty järjestämään juuri oikeanlaista ja kohdennettua kerhotoimintaa. Kerhotoiminta saavuttaa tällä hetkellä hyvin kunnan lapset ja nuoret.</p>	
--	--	--	--	--

VARHAISKASVATUSPALVELUT

Lempäälän kuntastrategia toteutuu varhaiskasvatuspalvelujen vision *”Lapsuus Lempäälässä - vahva silta tulevaisuuteen”* kautta. Varhaiskasvatuksen palvelulupaus *”Autamme jokaista lasta kipeämään omalle vuorelleen, niin korkealle kuin mahdollista, yhteistyössä häntä ympäröivien turvallisten aikuisten kanssa”* konkretisoi varhaiskasvatuksen visiota.

Varhaiskasvatuksella tarkoitetaan lapsen suunnitelmallista ja tavoitteellista kasvatuksen, opetuksen ja hoidon muodostamaan kokonaisuutta, jossa painottuu erityisesti pedagogiikka.

Varhaiskasvatuspalvelut järjestävät monipuolisia palveluita varhaiskasvatusikäisille lapsille. Varhaiskasvatuslain mukaisesti varhaiskasvatusta tulee olla saatavilla kunnan järjestämänä tai valvottuna siinä laajuudessa ja sellaisin toimintamuodoin, lähipalvelun periaatteella, kuin kunnassa esiintyvä tarve edellyttää.

Lempäälässä on 16 kunnallista päiväkotia ja 4 yksityisen palvelutuottajan palvelusetelipäiväkotia. Kunnallisia, kotona toimivia perhepäivähoitajia on 10 ja yksityisiä kotona toimivia perhepäivähoitajia 8 kappaletta. Yksityisiä ryhmäperhepäivähoitokoteja on 3 kappaletta.

Teema	Talousarviotavoite	Mittari	Toteuma 30.4.	Tilannepäivitys
Kasvu ja elinvoima	Laadukkaat ja kustannustehokkaasti tuotetut, monipuoliset ja riittävät varhaiskasvatuspalvelut kuntalaisille.	Lapsiryhmissä pystytään huomioimaan 1.8.2022 voimaan astuneen varhaiskasvatuslain muutoksen edellyttämät toimet (lapsiryhmän pienennys tai vaihtoehtoisesti ryhmässä avustaja), kun lapsiryhmässä on tukea tarvitsevia lapsia. Varhaiskasvatuspalveluiden palveluohjaus on arvioitu asiakastytyväisyyskyselyssä laadukkaaksi. Tavoitekeskiarvo 4, arviointiasteikolla 1–5.	Lapsiryhmissä on pystytty huomioimaan 1.8.2022 voimaan astuneen varhaiskasvatuslain muutoksen edellyttämät toimet (lapsiryhmän pienennys tai vaihtoehtoisesti ryhmässä avustaja), kun lapsiryhmässä on tukea tarvitsevia lapsia. Varhaiskasvatuksen asiakastytyväisyyskysely toteutetaan toukuussa 2023.	Toteutuu osittain

		<p>Varhaiskasvatuspaikka pystytään tarjoamaan lain edellyttämän lähipalveluperiaatteen mukaisesti 85 prosentille hakijoista toimintavuoden aikana.</p> <p>Yksityisen palvelutuotannon osuus kokonaispalvelutuotannosta enintään 35 prosenttia.</p>	<p>Varhaiskasvatuspaikkaa ei ole pystytty tarjoamaan lain edellyttämän lähipalveluperiaatteen mukaisesti 85 prosentille hakijoista toimintavuoden aikana.</p> <p>Yksityisen palvelutuotannon osuus kokonaispalvelutuotannosta on 26 %.</p>	
<p>Palveluiden ja toiminnan kehittäminen</p>	<p>Laadukas kokopäiväpedagogiikka varhaiskasvatuksen arjessa, jossa tavoitteet asetetaan aikuisten toiminnalle, lasten tarpeisiin pohjautuen.</p>	<p>Huoltajien kanssa käytävät varhaiskasvatuksen aloituskeskustelut toteutuvat 100-prosenttisesti.</p> <p>Huoltajien kanssa käytävät lapsen varhaiskasvatussuunnitelmakeskustelut toteutuvat 90-prosenttisesti.</p> <p>Pedagogisesti painottuneet asiakastytyväisyyskyselyt, tavoitekeskiarvo 4, arviointiasteikolla 1–5.</p> <p>Lasten asiakastytyväisyyskyselyt (toteutetaan yhtä aikaa huoltajien kyselyiden kanssa), arviointiasteikko hymynaamat, tavoite 90-prosenttisesti hymyä.</p>	<p>Huoltajien kanssa käytävät varhaiskasvatuksen aloituskeskustelut ovat toteutuneet 100-prosenttisesti.</p> <p>Huoltajien kanssa käytävät lapsen varhaiskasvatussuunnitelmakeskustelut ovat toteutuneet 90-prosenttisesti.</p> <p>Varhaiskasvatuksen asiakastytyväisyyskysely toteutetaan toukuussa 2023, samanaikaisesti toteutetaan myös lasten asiakastytyväisyyskyselyt.</p>	<p>Toteutuu osittain</p>

	<p>Nivelvaiheyhteistyön kehittäminen ja tiivistäminen esi- ja perusopetuksen kanssa, eheyttämään 5-vuotiaiden siirtymistä varhaiskasvatuksesta esiopetukseen. Arjen vuoropuhelun lisääminen varhaiskasvatuksen henkilöstön ja esi- ja perusopetuksen henkilöstön kanssa.</p>	<p>5-vuotiaiden ryhmien nivelvaiheyhteistyöhön liittyvä asiakastytyväisyyskysely, tavoitekeskiarvo 4, arviointiasteikolla 1–5.</p> <p>Nivelvaiheyhteistyön vuosikellorunkoon suunnitellut tapaamiset ja koulutukset toteutuvat toimintavuoden aikana.</p>	<p>5-vuotiaiden nivelvaiheyhteistyöhön liittyvä asiakastytyväisyyskysely toteutetaan kesäkuussa 2023.</p> <p>Nivelvaiheyhteistyön vuosikellorunkoon suunnitellut tapaamiset ja koulutukset ovat alkuvuoden osalta toteutuneet suunnitellusti.</p>	
Henkilöstö	<p>Tavoitteellinen ja suunnitelmallinen siirtyminen vuoden 2030 lakimuutoksen edellyttämään henkilöstörakenteeseen, jolloin jokaisessa lapsiryhmässä kahdella aikuisella tulee olla korkeakoulututkinto.</p>	<p>Varhaiskasvatuksen opettajien määrää lisätään suunnitelmallisesti, vuositasolla 10 prosenttia, nimikemuutosten ja eläköitymisten myötä. Tavoitteena lakisääteinen henkilöstörakenne vuonna 2030.</p>	<p>Varhaiskasvatuksen opettajien määrää ei ole pystytty lisäämään, johon alaa vaivaavasta valtakunnallisesta rekrytointihaasteesta.</p> <p>Nimikemuutoksia on toteutettu vapautuvien lastenhoitajien vakanssien myötä varhaiskasvatuksen erityisopettajaksi (1), varhaiskasvatuksen opettajaksi (2) ja varhaiskasvatuksen sosionomiksi (5).</p>	<p>Toteutuu osittain</p>

RUOKAPALVELUT

Ruokapalvelut toimii kunnassa 1.1.2023 lukien tulosvastuullisena tehtäväalueena tuottaen ruokapalvelut kunnan päiväkoteihin ja kouluihin. Ruokapalvelut vastaa ruokapalvelun toiminnan suunnittelusta, aterioiden valmistuksesta, kuljetuksesta sekä tarjoilusta asiakaskohteissa. Ruokapalvelut tuottaa aterioita 40 asiakaskohteeseen noin 5 200 asiakkaalle. Ruokapalvelut kehittää aktiivisesti toimintaa kuntastrategiasta nousevien tarpeiden mukaisesti ja panostaa erityisesti asiakkaiden hyvinvointiin ja terveyden edistämiseen. Toiminta on ammattitaitoista, taloudellista ja asiakaslähtöistä.

Teema	Talousarviotavoite	Mittari	Toteuma 30.4.	Tilannepäivitys
Palveluiden ja toiminnan kehittäminen	Ruokapalvelut toteuttavat asiakastyytyväisyyskyselyn vuosittain. Osana toiminnan kehittämistä ja asiakastyytyväisyyttä on asiakkaiden vahva osallistaminen ja tunne siitä, että voi vaikuttaa.	Asteikko kyselyssä on 1–5 ja tavoitteena saada arvostuksiksi yli 3.	Ruokapalvelun asiakastyytyväisyyskysely toteutetaan elokuun aikana	Toteutuu osittain